

**PROJEKT BUDOWLANY WEWNETRZNYCH INSTALACJI SANITARNYCH
W TYM: INSTALACJI C.O., WENTYLACJI MECHANICZNEJ ORAZ INSTALACJI
KANALIZACJI DESZCZOWEJ ZABUDOWY TARASU W OBIEKCIE CRR KRUS
NIWA W KOŁOBRZEGU**

OBIEKT: CRR KRUS NIWA

LOKALIZACJA: Kołobrzeg, ulica Norwida 3

**INWESTOR: FUNDUSZ SKŁADKOWY UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
ROLNIKÓW, UL. Żurawia 32/34, 00-515 Warszawa**

AUTOR : mgr inż. Bogdan Wencel nr upr. A/PB/8300/163/83

SPRAWDZAJĄCY : mgr inż. Ryszard Dołęga nr upr. A/NB/8300/130/78

OPRACOWAŁA: inż. Paulina Szulc-Łucka

OPRACOWAŁ: mgr inż. Łukasz Soja

KWIECIEŃ 2010

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

I. CZĘŚĆ OPISOWA:

- 1) PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA
- 2) PODSTAWA OPRACOWANIA
- 3) PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA PROJEKTOWE

II. CZĘŚĆ GRAFICZNA:

RYS. NR1 RZUT PIWNIC – INSTALACJA KAN. DESZCZOWEJ

RYS. NR2 RZUT PARTERU – INSTALACJA KAN. DESZCZOWEJ,
INSTALACJA C.O.

RYS. NR3 RZUT PARTERU – INSTALACJA WENTYLACJI
MECHANICZNEJ

OPIS TECHNICZNY

Do projektu budowlanego wewnętrznych instalacji sanitarnych w tym: instalacji c.o., wentylacji mechanicznej, oraz instalacji kanalizacji deszczowej zabudowy tarasu w obiekcie CRR Krus „Niwa” w Kołobrzegu.

TREŚĆ:

- 1) Podstawa opracowania;
- 2) Przedmiot i zakres opracowania;
- 3) Przyjęte rozwiązania projektowe;

1) PODSTAWA OPRACOWANIA:

- 1.1. Zlecenie Inwestora;
- 1.2. Obowiązujące normy i przepisy;
- 1.3. Wytyczne producentów materiałów i urządzeń;
- 1.4. Warunki techniczne wykonania i odbioru robót – COBRTI-INSTAL

2) PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA:

Przedmiotem opracowania jest projekt budowlany wewnętrznych instalacji centralnego ogrzewania, wentylacji mechanicznej oraz kanalizacji deszczowej zabudowy części tarasu w obiekcie „Niwa” zlokalizowanym w miejscowości Kołobrzeg.

W opracowaniu określono podstawowe parametry instalacji z określeniem średnic i tras przebiegu instalacji, lokalizację i dobór c.o. Określono ilości powietrza wentylacyjnego instalacji z określeniem średnic i tras przebiegu kanałów wentylacyjnych oraz lokalizację i dobór urządzeń wentylacji mechanicznej.

3) PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA PROJEKTOWE:

3.1. Instalacja kanalizacji deszczowej:

Odływ wód opadowych z dachu - części ujętej opracowaniem , projektuje się poprzez wewnętrzne rury spustowe Φ 50 mm, zakończone wpustami dachowymi wg. projektu architektonicznego. Do odprowadzenia wód deszczowych ze spustów należy wykorzystać istn. piony kanalizacji deszczowej znajdujące się w części piwnicznej – wcześniej służące jako odwodnienie części tarasowej. Projektowaną instalację wykonać z rur PCV o połączeniach kielichowych z uszczelką pierścieniową, prowadzonych pod posadzką pomieszczeń oraz w przestrzeni piwnicznej.

Przejście przykanalików przez ściany zewnętrzne budynku poprzez połączenia szczelne – długie.

Pomiędzy przewodem kanalizacyjnym, a obejmą, należy stosować podkładki elastyczne.

Przejścia instalacji kanalizacji deszczowej przez przegrody budowlane, należy wykonać w tulejach ochronnych. Przestrzeń między rurą, a tuleją wypełnić masą plastyczną, nie działającą korozyjnie na przewód PCV.

Trasa, średnice oraz sposób prowadzenia przewodów jak w projekcie typowym.

3.2. Instalacja centralnego ogrzewania:

3.2.1. Informacje ogólne.

Czynnik grzejny do instalacji c.o. pomieszczeń stołówki, kawiarni i baru dostarczany będzie poprzez istniejący w obiekcie wymiennikowy węzeł c.o. Ciepło do grzejników dostarczone jest z istniejących szafek rozdzielaczowych.

Projektuje się instalację c.o. z rozdziałem dolnym w o parametrach 90/70⁰ C.

Projektowane przewody służące do zasilenia w ciepło grzejniki należy podłączyć do istn. przewodów .

3.2.2. Grzejniki.

Proponuje się wykorzystanie grzejników znajdujących się w części istniejącej Stołówki.

W części kawiarni i baru projektuje się grzejniki płytowe o wysokości H=500 mm f-my VOGEL&NOOT.

Wszystkie grzejniki z wbudowanym zaworem termostatycznym Oventrop nr 101 80 80 z nastawą wstępną.

Przy grzejnikach – odpowietrzniki. W instalacji, co należy stosować następujące typy armatury i osprzętu- wszystkie grzejniki wyposażyć w odpowietrznik i korek, (zawarte w zestawie montażowym oferowanym przez producenta) na grzejnikach zasilanych od dołu należy zamontować wkładkę zaworową i głowice termostatyczne np. „Danfoss”

3.2.3. Przewody.

Przewody rozprowadzone będą w posadzkach . Instalację projektuje się z rur PEX łączonych za pomocą połączeń Press.

3.2.4. Próby instalacji c.o.

Po zakończeniu robót montażowych poziomy i instalację od pionów do grzejników należy poddać próbie ciśnieniowej na ciśnienie 0,45MPa, a następnie przeprowadzić płukanie.

3.2.5.Obliczenia.

Wyniki - Ogólne		
Normy:		
Norma na obliczanie wsp. przenikania ciepła:	PN-EN ISO 6946	
Norma na obliczanie projekt. obciążenia cieplnego:	PN-EN 12831:2006	
Norma na obliczanie E:	PN-B-02025	
Dane klimatyczne:		
Strefa klimatyczna:	I	
Projektowa temperatura zewnętrzna θ_e :	-16	°C
Średnia roczna temperatura zewnętrzna $\theta_{m,e}$	7,7	°C
Stacja meteorologiczna:	Kołobrzeg	
Stacja aktynometryczna:	Kołobrzeg	
Podstawowe wyniki obliczeń budynku:		
Powierzchnia ogrzewana budynku A_h :	658,5	m ²
Kubatura ogrzewana budynku V_h :	2107,3	m ³
Projektowa strata ciepła przez przenikanie Φ	7989	W
Projektowa wentylacyjna strata ciepła Φ_V :	4860	W
Całkowita projektowa strata ciepła Φ :	12849	W
Nadwyżka mocy cieplnej Φ_{RH} :	0	W
Projektowe obciążenie cieplne budynku Φ_{HL}:	12849	W

Wskaźniki i współczynniki strat ciepła:		
Wskaźnik Φ_{HL} odniesiony do powierzchni φ	19,5	W/m ²
Wskaźnik Φ_{HL} odniesiony do kubatury $\varphi!$	6,1	W/m ³
Wyniki doboru grzejników:		
Suma projektowych mocy cieplnych grzejników $\Phi!$	13834	W
Suma rzeczywistych mocy cieplnych grzejników Φ	14315	W
Suma deficytów mocy cieplnych grzejników Φ_{de}	-481	W
Suma mocy innych urządzeń grzewczych Φ_{he} :	0	W
Suma mocy urządzeń grzewczych $\Phi_{r,r+} \Phi!$	14315	W
Suma deficytów mocy urządzeń grzewczych Φ_{def}	-481	W
Parametry doboru grzejników:		
Projektowa temp. wody zasilającej instal. θ_s	90,0	°C
Projektowe ochłodzenie wody w grzejnikach $\Delta\theta$	20,0	K
Zwiększenie mocy grzejników z zaworami termostatycznymi:		
Zwiększaj z wyjątkiem pomieszczeń z nadwyżką mocy cieplnej Φ_{RH} .		
Zwiększanie grzejników z zaworami termost. o:	15	%

Wyniki strat ciepła w pomieszczeniach:

Wyniki			
Symbol	θ_{int}	$\Phi_{HL,c}$	Opis
	°C	W	
1	20,0	0	STOŁÓWKA ISTN. 1
1_1	20,0	8638	STOŁÓWKA 1_1
1_2	20,0	3665	KAWIARNIA 1_2
1_3	20,0	1532	BAR 1_3
2	20,0	0	BAR ISTN. 2

Zestawienie pomieszczeń:

Wyniki - Zestawienie pomieszczeń								
Symbol	Opis	θ_{int}	A	V	Φ_{HL}	Typ ogrzewania	$\varphi_{HL,A}$	$\varphi_{HL,V}$
		°C	m ²	m ³	W		W/m ²	W/m ³
1	STOŁÓWKA ISTN.	20,0	303,00	969,6	1780	Konwekcyjne	5,9	1,8

2	BAR ISTN.	20,0	116,00	371,2	682	Konwekcyjne	5,9	1,8
1_3	BAR	20,0	21,55	69,0	1191	Konwekcyjne	55,3	17,3
1_2	KAWIARNIA	20,0	87,15	278,9	3324	Konwekcyjne	38,1	11,9
1_1	STOŁÓWKA	20,0	130,82	418,6	6858	Konwekcyjne	52,4	16,4

Wyniki doboru grzejników:

Wyniki - Grzejniki										
Pom.	Opis pomieszczenia	Symbol	n	L	H	G	$\Phi_{p,r}$	$\theta_{r,s}$	$\Delta\theta_r$	M
			el.	m	m	m	W	°C	K	kg/s
1_3	BAR 1_3	CN-22KV-50	100	1,000	0,5	0,105	1532	90,00	20,0	0,02439
1_2	KAWIARNIA 1_2	CN-22KV2-50	92	0,920	0,5	0,105	1222	90,00	20,0	0,01945
1_2	KAWIARNIA 1_2	CN-22KV2-50	92	0,920	0,5	0,105	1222	90,00	20,0	0,01945
1_2	KAWIARNIA 1_2	CN-22KV2-50	92	0,920	0,5	0,105	1222	90,00	20,0	0,01945
1_1	STOŁÓWKA 1_1	CN-22KV2-50	120	1,200	0,5	0,105	1728	90,00	20,0	0,02751
1_1	STOŁÓWKA 1_1	CN-22KV2-50	120	1,200	0,5	0,105	1728	90,00	20,0	0,02751
1_1	STOŁÓWKA 1_1	CN-22KV2-50	120	1,200	0,5	0,105	1728	90,00	20,0	0,02751
1_1	STOŁÓWKA 1_1	CN-22KV2-50	120	1,200	0,5	0,105	1728	90,00	20,0	0,02751
1_1	STOŁÓWKA 1_1	CN-22KV2-50	120	1,200	0,5	0,105	1728	90,00	20,0	0,02751

3.3. Instalacja wentylacji mechanicznej:

3.3.1. Centrala wentylacyjna, czerpnia, wyrzutnia.

Zaprojektowano wentylację mechaniczną nawiewno - wyciągową z pomieszczeń stołówki, kawiarni i baru.

Pomieszczenie stołówki jest obsługiwane za pomocą istniejącej centrali nawiewno – wyciągowej. Z tego względu nie projektuje się nowej instalacji wentylacji, proponuje się pozostawić istniejący układ kanałów bez zmian. Należy tylko zdemontować jeden ciąg anemostatów wyciągowych i przesunąć go do części dobudowywanej.

W pomieszczeniu kawiarni i baru zaprojektowano wentylację nawiewno – wyciągową obsługiwaną przez centralę nawiewno – wyciągową TOPVEX FR06 AHU-COMPACT, z odzyskiem ciepła, nagrzewnicą wodną, filtrem powietrza o wydajności 2000m³/h i sprężu 250Pa. Centrala będzie podwieszona w istniejącej części baru. Powietrze nawiewane i wyciągane będzie za pomocą anemostatów AL-DV 4 firmy BerlinerLuft. W celu zminimalizowania hałasu (szczególnie podczas pracy centrali z maksymalną swoją wydajnością) na kanale

nawiewny należy zamontować tłumik hałasu.

Centrala powinna być dostarczona z kompletną rozdzielnicą zasilająco-sterującą. Dodatkowo w pomieszczeniu kawiarni i baru powinny być zamontowane czujniki CO₂ pozwoli to na płynną regulację wydajności centrali wentylacyjnej w zależności od ilości osób przebywających w lokalu.

Do usuwania zużytego powietrza dobrano wyrzutnię dachową czterostronną z poziomymi lamelami typu B firmy BerlinerLuft o wymiarach 400x400mm.

Powietrze świeże czerpane będzie przez czerpnię dachową czterostronną z poziomymi lamelami typu B firmy BerlinerLuft o wymiarach 400x400mm.

3.3.2 Instalacja, montaż przewodów, izolacje

3.3.2.1 Stosowane materiały przewodów

Przewody wentylacyjne projektuje się z blachy stalowej ocynkowanej wykonane wg normy PN-B-03434:1999, PN-EN 1505:2001 o klasie szczelności A lub B wg normy PN-EN 1507:2007, A lub B wg PN-B-76001:1996 (kanały i kształtki o przekroju prostokątnym) oraz wg PN-EN 12237:2005, PN-B-76001:1996 (kanały i kształtki o przekroju kołowym). Elementy nietypowe wykonać na wzór elementów wg norm jw. Przejścia przez dach wykonać na cokołach i podstawach dachowych. Instalacje wentylacyjne ulegające zakryciu zgłosić Inwestorowi do odbioru

3.3.2.2 Wymagania ochrony akustycznej i przeciwdrganiowej

Podwieszenia kanałów wykonać przy zastosowaniu wibroizolatorów, natomiast rury spiro podwieszać przy pomocy obejm stalowych z gumą. Przy kratkach wentylacyjnych oraz w kanałach zaprojektowano niewielkie prędkości przepływu, co zapewnia niski poziom szumów oraz niewielkie opory przepływu powietrza.

3.3.2.3 Izolacje termiczne kanałów wentylacyjnych

Kanały od czerpni do centrali wentylacyjnej należy zaizolować wełną

mineralną grubości 50mm. Pozostałe kanały wentylacyjne zaizolować wełną mineralną grubości 30mm.

3.3.2.4 Mocowanie kanałów

Podwieszenia kanałów i urządzeń wykonać za pomocą systemowych rozwiązań (np. Hilti) z zastosowaniem perforowanych kształtowników, wibroizolatorów, prętami gwintowanymi i kołkami metalowymi. Podwieszenia powinny odpowiadać normom BN-67/8865-25 – „Podpory kanałów wentylacyjnych”, oraz BN-67/8865-26” - Podwieszenia kanałów wentylacyjnych”

3.3.3. Nawiewniki i wywiewniki

W instalacji wentylacji mechanicznej w celu doprowadzenia świeżego oraz usunięcia powietrza zużytego zastosowano odpowiednio anemostaty nawiewne i anemostaty wywiewne.

Wykonane z aluminium anemostaty kwadratowe AL-DV są przeznaczone do montażu w sufitach podwieszanych z kierunkowym rozdziałem powietrza. Można je stosować w pomieszczeniach o wysokości do około 4m. Nieruchome lamelki w kształcie dyfuzora zapewniają głównie poziome rozproszanie powietrza. Opcjonalnie można zastosować skrzynkę montażową. W przypadku nawiewu jest ona wyposażona w dodatkowy element do rozdziału powietrza – kierownicę z blachy perforowanej, która gwarantuje równomierne rozproszanie powietrza.

3.3.4. Sterownie i automatyka

Centrala wentylacyjna firmy Systemair dobrana została z kompletną rozdzielnicą zasilającą - sterowniczą okablowaną ze szczegółowo dobranymi elementami automatyki. Rozdzielnica zasilająca – sterownicza wyposażona jest we wszelkie niezbędne przekaźniki, styczniki, zabezpieczenia, przełączniki, lampki kontrolne, presostat, falownik. Sterowanie wydajnością centrali wentylacyjnej odbywać się będzie za pomocą czujników CO₂ zainstalowanych w pomieszczeniu kawiarni i baru. Czujniki te zwiększają bądź zmniejszają wydajność centrali wentylacyjnej w zależności od ilości osób znajdujących się w pomieszczeniu.

3.3.5. Obliczenia

Moc właściwa wentylatorów zastosowanych w instalacji wentylacji mechanicznej.

Zalecana maksymalna moc właściwa wentylatora według Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r., Dziennik Ustaw Nr 201 poz. 1238 z dnia 13 listopada 2008 r. §154 (punkt 10 i 11)

Lp.	Rodzaj i zastosowanie wentylatora	Ilość	Moc wentylatora [kW]	Wydajność wentylatora [m³/h]	Maksymalna moc właściwa wentylatora [kW/(m³/s)]	Maksymalna moc właściwa wentylatora [kW/(m³/s)] wg. Rozporządzenia
1.	Centrala nawiewno-wyciągowa:					
	- nawiew	1	0,865	2000	1,56	1,6
	- wyciąg	1	0,942	2000	1,7	1,0

Maksymalna moc właściwa wentylatorów zastosowanych w instalacji wentylacji mechanicznej w niektórych przypadkach przekracza zalecane wartości z Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008 r., Dziennik Ustaw Nr 201 poz. 1238 z dnia 13 listopada 2008 r. §154 (punkt 10 i 11)

Opracowali:

inż. Paulina Szulc-Łucka

mgr inż. Łukasz Soja

INFORMACJA BIOZ

I. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem niniejszego opracowania jest informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony

zdrowia opracowana do projektu budowlanego instalacji centralnego ogrzewania , wentylacji i kanalizacji deszczowej zabudowy części tarasu w obiekcie „Niwa” w Kołobrzegu

II. PODSTAWA OPRACOWANIA

Podstawą niniejszego opracowania są:

- 1. Zlecenie*
- 2. Projekt wewnętrznej instalacji co. , wentylacji mechanicznej i kanalizacji deszczowej*
- 3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo budowlane (Dz.U z 2000r. nr 106 poz.1126)*
- 4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy Dz.U.Nr 129/97 poz. 844, Nr 91/02 poz.811).*
- 5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1992r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U Nr 92 z dnia 10 grudnia 1992r.)*
- 6. Zarządzenie Komendanta Głównego Straży Pożarnych nr 7/74 z dnia 7 sierpnia 1974r. w sprawie wytycznych zabezpieczenia pożarowego procesów spawalniczych podczas prac remontowo – budowlanych.*
- 7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75 z dnia 15 czerwca 2002r.)*

8. „Warunki techniczne wykonania i odbioru – tom II – Instalacje sanitarne i przemysłowe” - COBRTI „Instal, W – wa 1989r.

9. Warunki techniczne wykonania i odbioru instalacji grzewczych – Zeszyt 6 – wymagania techniczne COBRTI „Instal, W – wa 2003r.

III. ZAKRES I KOLEJNOŚĆ REALIZACJI ROBÓT

Zakres obejmuje wykonanie instalacji co., wentylacji mechanicznej i kanalizacji deszczowej.

Roboty wykonywane będą wg. następującej kolejności:

1. Prace przygotowawcze – organizacja stanowisk pracy.
2. Roboty montażowe
3. Płukanie i próby szczelności instalacji.
4. Odbiór końcowy instalacji

IV. ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA DZIAŁKI STWARZAJĄCE

ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA LUDZI

Zgodnie z projektem instalacji elementami zagospodarowania działki są:

- budynek istniejący

Elementami stwarzającymi zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi może być:

- droga komunikacyjna na odcinku od kotłowni do składowiska materiałów .

Aby wyeliminować powyższe zagrożenia należy:

- wyodrębnić plac umożliwiający składowanie materiałów potrzebnych do montażu instalacji

- oznakować plac budowy celem zwrócenia uwagi pracowników ,osób postronnych i zachowania ostrożności w czasie prowadzenia robót .

V. PRZEWIDYWANE ZAGROŻENIA W TRAKCIE REALIZACJI ROBÓT

Zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi potencjalnie występują w miejscu wykonywanych robót .

W/w zagrożenia związane są z pracami montażowymi.

Wykonywanie w/w prac niezgodnie z obowiązującymi przepisami może spowodować zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, a w szczególności zranienie ciała monterów.

VI. INSTRUKTAŻ PRACOWNIKÓW PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO ROBÓT SZCZEGÓLNIENIE NIEBEZPIECZNYCH

Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach roboczych sprawują odpowiednio kierownik oraz mistrz budowlany stosownie do zakresu obowiązków.

Obowiązkiem kierownika budowy jest przeprowadzenie instruktażu pracowników przed ich

przystąpieniem do wykonywania robót szczególnie niebezpiecznych

w tym :

- określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia

- konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej ,
zabezpieczających przed skutkami zagrożeń

- zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi przez wyznaczone w tym osoby.

VII. ŚRODKI TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE ZAPOBIEGAJĄCE

NIEBEZPIECZEŃSTWOM PRZY WYKONYWANIU ROBÓT W STREFACH SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA ZDROWIA I ŻYCIA LUDZKIEGO

Na kierowniku robót ciąży obowiązek przygotowania i zorganizowania robót szczególnie w strefach niebezpiecznych , zgodnie z obowiązującymi przepisami bhp.

Przed rozpoczęciem robót należy przygotować stanowiska pracy w zakresie :

- wygradzenia strefy roboczej*
- wyznaczenia stref niebezpiecznych*
- oznakowanie strefy niebezpiecznej*
- wydzielenie składu materiałów.*

1. Prace na wysokości.

Prace na wysokości powinny być organizowane i wykonywane w sposób nie zmuszający pracownika do wychylania się poza poręcz balustrady.

Jeżeli ze względu na rodzaj i warunki wykonywania prac na wysokości zastosowanie balustrady jest niemożliwe należy stosować inne skuteczne środki ochrony pracowników przed upadkiem z wysokości , odpowiednie do rodzaju i warunków wykonywania pracy.

Montaż rusztowań , ich eksploatacja i demontaż powinny być wykonywane zgodnie z instrukcją producenta. Przy pracach wykonywanych na rusztowaniach należy w szczególności :

- zapewnić bezpieczeństwo przy komunikacji pionowej i dojście do stanowiska pracy*
- zapewnić stabilność rusztowań i odpowiednią ich wytrzymałość na przewidywane obciążenia*
- dokonać odbioru technicznego rusztowania przed rozpoczęciem jego użytkowania z wpisem do dziennika budowy*

- sprawdzić stan techniczny stałych elementów konstrukcji mających służyć do mocowania linek bezpieczeństwa
- zapewnić stosowanie przez pracowników sprzętu ochronnego przed upadkiem z wysokości odpowiedniego do rodzaju wykonywanych prac , jak szelki bezpieczeństwa z linką bezpieczeństwa przymocowaną do stałych elementów konstrukcji , szelki bezpieczeństwa z pasem biodrowym
- zapewnić stosowanie przez pracowników kasków ochronnych przeznaczonych do prac na wysokości.

2. Prace transportowe.

Prace związane z transportem, przenoszenie urządzeń muszą być przeprowadzone ze szczególną starannością i ostrożnością , a w szczególności :

- użyć do transportu atestowanych wciągarek ręcznych
- zabezpieczyć transportowany ładunek przed osunięciem się poprzez wykonanie właściwych blokad
- ułożenie materiałów w wydzielonym miejscu.

VIII. UWAGI KOŃCOWE

1. Przy zapewnieniu dbałości wykonania robót zgodnie z dokumentacją projektową , warunkami technicznymi oraz obowiązującymi przepisami bhp i p.poż. omówione wyżej zagrożenia zdrowia i życia pracowników oraz osób postronnych nie będą skutkowały.
2. Niezależnie od opracowanej na etapie projektowania informacji b. i o.z. , wykonawca (kierownik robót) jest zobowiązany przed przystąpieniem do robót sporządzić plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. (Dz. Ustaw nr 120 poz. 1126).